

سایه‌نشین‌ها علیه FATF **تندروها و فشار به مجمع**

از زمانی که به درخواست مسعود پزشکیان و موافقت مقام رهبری لویاج مربوط به FATF مجدداً در دستور کار مجمع تشخیص مصلحت نظام قرار گرفت، خشم و هیاهو در میان طیف خاصی از اصولگرایان به اوج خود رسیده است، همان‌هایی که با واژگانی چون دل‌واپس، پایداری جی، خالص‌سازو... شناخته می‌شوند، همان‌هایی که هرگونه سخن از مذاکره با جهان را برای دولت‌های غیرهمسو ننگ می‌دانند، اما وقتی خود بر سرکار باشند خود را استاد همه‌فن حریف مذاکره عزتمندانه می‌خوانند، آن می‌بدون هیچ دستاوردی! آن‌ها حالا هم سینه سپر کرده‌اند که مبادا مجمع تشخیص به FATF تن بدهد.

◀ **از نامه تا توهین**

همین هفته گذشته بود که ۱۲۰ نماینده مجلس در نامه‌ای به مجمع تشخیص مصلحت نظام، ضمن مخالفت با FATF، مدعی شدند که پذیرش این کنوانسیون نه فقط سودی برای کشور ندارد بلکه باعث می‌شود همه «راه‌های دور زدن تحریم‌ها کشف» شده و «دشمنان آنها را مسدود» کنند و از این جهت برای کشور «مشکلات امنیتی» ایجاد می‌کند. به جز این نامه، برخی نمایندگان نیز از تریبون مجلس سعی دارند جلوی پذیرش FATF را بگیرند. مانند محمدتقی نقدعلی که در تذکرۃ خواستار آن شد که مذاکرات بررسی لویاج پالرمو و CFT به صورت شفاف برای مردم پخش شود، چون به ادعای او وقتی نمایندگان از حوزه‌انتخابیه خود به مجلس برمی‌گردند متوجه می‌شوند که آن‌ش را با جایش برده‌اند! مهدی کوچک‌زاده، نماینده دیگر نزدیک به تفکرات جامعه پایداری هم که به توهین به مخالفان شهرت دارد، پالرمو و CFT را معادل نوکری برای آمریکا دانست و گفت: «با تصویب پالرمو و CFT می‌خواهند نوکری آمریکا را تصویب کنند. البته باید این نکته را اضافه کرد که نمایندگان عملاً نمی‌توانند جلوی فرآیند بررسی لویاج و کنوانسیون‌ها را بگیرند. محمدباقر قالیباف رئیس مجلس در پاسخ به منتقدین گفت: «مجلس نظر خودش را در این زمینه و در دوره دهم داد و به مجمع تشخیص مصلحت نظام رفت. اصلاً ما هیچ نقش قانونی الان FATF نداریم»، همین اظهارات از سوی محمد جعفر قائم‌پناه سرپرست نهاد ریاست جمهوری نیز مطرح شده است. او گفته که FATF در مجلس تصویب شده و قانونی که یک بار تصویب شده و نظر مجلس درمورد آن اعلام شده است را نمی‌شود دوباره به رای گذاشته شود. سخنگوی شورای نگهبان نیز روز گذشته رسماً اعلام کرد بررسی این پرونده از این شورا خارج شده و همه چیز در دست مجمع تشخیص است.

◀ **فعالیت سایه‌نشین‌ها**

از سویی برخی مانند احمد بیگدلی نماینده خاندانه در مجلس از تندروها خواسته که در زمینه FATF از رهبری جلو نزنند و طبق نظر ایشان عمل کنند.
با این حال، نمی‌توان کانون مخالفت با معاهدات بین‌المللی را در مجلس دانست، بلکه باید سراغ سایه‌ها در سیاست رفت. وقتی در دولت حسن روحانی لویاج و کنوانسیون‌های بین‌المللی در دستور کار دولت قرار گرفت، مخالفان تاجایی که نتوانستند تلاش کردنده به سرانجام نرسد، به ویژه آنکه بحث وجدل درباره موضوع مهم و کلانی مثل FATF به دولت و مجلس منحصر نمی‌ماند و افراد کلیدی مخالف با این پرونده‌ها در مجموعه‌های تعیین‌کننده حضور جدی داشتند. آن‌ها با تکیه بر «عمق راهبردی» خود و همچنین بی‌اعتمادی به دولت روحانی، بررسی لویاج و کنوانسیون‌ها را نقد بر درازا کشاندند ولی تعیین تکلیف نشوند. امروز هم مخالفان اصلی بیوستن به FATF افرادی مثل سعید جلیلی و یاران او هستند. جلیلی از جمله چهره‌های مخالف برجام و مذاکره و بیوستن به FATF است که این روزها با دوباره فعال شده و حملات تندی به این سه مورد آغاز کرده است.

◀ **تقسیم کار رسانه‌ای**

این روزها حملات به FATF دوباره شدت پیدا کرده است، اما در این بین گویا تقسیم‌کاری در پشت این تحرکات شکل گرفته است. بجز سیاسیون دلاواپس و سایه‌نشین که صدای خود را در مجامع بلند می‌کنند، روزنامه‌ها و خبرگزاری‌های جریان متبوع‌شان در حملات رسانه‌ای دنبال ایجاد ارباب و فضاسازی علیه مخالفین‌اند. این رسانه‌ها به شدت در حال کار علیه FATF هستند. فضاسازی از طریق جا انداختن گزاره‌هایی نظیر خیانت‌بودن پذیرفتن FATF برای جامعه هدفشان یا همان افکار عمومی و مخاطبان‌شان. از سوی دیگر نظرات و مواضع نزدیکان به جلیلی نیز نشان دهنده همبستگی نوشته‌یا نانوشته‌ای میان دواهرم مخالفان FATF است، مانند یاسر جبرائیلی از مجازی نوشت: «می‌نویسند وفاق، بخوانید خالص‌سازی بگویند یک‌دست‌سازی!»؛ از همین یک جمله این برداشت می‌شود که حمله به دولت پزشکیان به خاطر بررسی مجدد FATF در مجمع تشخیص است.

◀ **معامله**

اما این قدرت‌نمایی منجر به چه شرایطی شده است؟ شرایطی که نه تنها هزینه‌های گزاف اقتصادی را به کشور تحمیل کرده است بلکه در مواردی عزت ملی را خدشه دار می‌کند. زمانی که ایران در لیست سیاه FATF قرار داشته باشد، حتی کشورهایی مثل چین و روسیه با ایران مراوده نخواهند کرد.

شنبه ۱۱ • ۰۶ ۱۴۰۳
سال هشتم شماره ۲۰۳۰

۲۴ رجب ۱۴۴۶ / ۲۵ ژانویه ۲۰۲۵

عبدالرضافرجی راد در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

ترامپ مذاکره مستقیم با ایران

رامی خواهد

برای مذاکره مستقیم باید به اجماع رسید

در برجام آمریکا خود را بازنده می‌دانست

ترامپ از مذاکره بدون نفع اقتصادی برای آمریکا استقبال نمی‌کند

آرمان ملی – احسان استقبای: پرونده هسته‌ای ایران به یک پرونده امنیتی برای آمریکا تبدیل شده است. درحالی که ایران بارها و در سطوح مختلف اعلام کرده که دنبال سلاح هسته‌ای نیست، با این حال آمریکایی‌ها با این ادعا که ایران دنبال چنین سلاحی است، رفتار و راه خود را ترسیم کرده‌اند. ایران برای اینکه نشان دهد دنبال ساخت سلاح هسته‌ای نبوده، توافق وین را با آمریکا و اروپا امضا کرد و از آنس به عنوان بازوی نظارتی شورای امنیت سازمان ملل در آن زمان بارها و بارها اعلام کرد که تهران به تعهدات خود پایند بوده است. با این وجود دونالد ترامپ در دور اول ریاست جمهوری خود با اعلام اینکه برجام برای آمریکا سودی ندارد، از آن خارج شد. اکنون او بعد از چهار سال دوباره رئیس جمهور شده و اعلام کرده است که کار روی پرونده

◀ **در رسانه‌ها نقل‌هایی از ترامپ در ارتباط با اینکه او از تنش بین ایران و اسرائیل استقبال نکرده و احتمالاً دنبال گفت‌وگو با ایران است منتشر شده، نگاه ترامپ جدید با گذشته چقدر متفاوت است؟**

به نظر می‌رسد نگاه ترامپ نسبت به گذشته در ارتباط با ایران متفاوت است. در دور اول در همان کارزار انتخاباتی ترامپ مواضع سختی را در ارتباط با ایران گرفت و جان بولتون و مایک پمپئو هم مدام اعلام می‌کردند که برجام فاجعه‌ای برای آمریکا بوده و باید آن را لغو کرد. در نهایت ترامپ از برجام خارج شد و متعاقب آن، پمپئو طرح ۱۲ ماده‌ای را مطرح کرد. آمریکایی‌ن این شروط را به عنوان پیش شرط گفت‌وگو با ایران برای برگشتن به برجام و کاستن از تحریم‌ها مطرح کرده بود. آنها فکرمی کردند طرف‌شش‌ماه تا حداکثر یک‌سال ایران تسلیم می‌شود! اما برخلاف انتظار به نتیجه مورد نظرشان نرسیدند. امروز ترامپ تجربه گذشته را در ارتباط با ایران دارد و فکر می‌کند می‌تواند زمینه‌های تعامل با ایران را فراهم کند. او در کارزار انتخاباتی در چندماه قبل نیز به‌گونه‌ای صحبت کرده که قصد دیگری با ایران را ندارد. این در معنای رویکرد مذاکراتی او با شورومان است. همچنین بعد از پیروزی در انتخابات و در طول دوالی سه ماه گذشته تلاش کرده، موضع تندی در ارتباط با ایران نگیرد.

◀ **اطرافیان ترامپ چه؟ آنها نیز خواستار گفت‌وگو با ایران برای حل مسائل هستند؟ ظاهراً برخی وزرای او به شدت ضد ایرانی هستند؟**

بله به نظر می‌رسد در این مدت اطرافیان ترامپ نیز کوشیده‌اند به رغم اینکه برخی از آنها مانند وزیر خارجه آمریکا به مواضع ضد ایرانی‌ش، مشهور است، اما او نیز سخنان تهدیدآمیزی علیه ایران اتخاذ نکرده. مارکو ربیو وزیر امور خارجه در دفاع از خود در سنا ضمن انتقاد به سیاست‌های ایران، منافذی را هم برای حل مسأله با ایران باز گذاشت. اینها نشان می‌دهند که آمریکایی‌ها دنبال گفت‌وگو با ایران هستند. او اعلام کرد اگر ایران بخواهد برای ایجاد صلح و ثبات در منطقه همکاری کند، امکان گفت‌وگو با ایران وجود دارد. معاون وزیر دفاع نیز در گذشته اعلام کرده که باید با ایران از سر دیپلماسی و تعامل وارد گفت‌وگو شد. اکنون هم اخباری منتشر شده که ترامپ خطاب به نتانیاهو اعلام کرده که نباید مسئله با ایران را حاد کرد. اگر این اخبار صحت داشته باشد، به نظر می‌رسد رئیس جمهور آمریکا سیاست چند مرحله‌ای را در مورد ایران در نظر دارد.

◀ **منظور شما چیست؟ چه سناریوی‌هایی ممکن است ترامپ در نظر داشته باشد؟**

به نظر می‌رسد ترامپ در مرحله اول دنبال گفت‌وگو با ایران است. او در این گفت‌وگو دنبال اطمینان یافتن از این است که ایران در پی ساخت سلاح نیست. البته در اینکه آمریکایی‌ها دنبال چه سطحی از غنی‌سازی در ایران هستند، روشن نیست. لذا در مرحله اول گفت‌وگو با تهران را در نظر دارند و اگر گفت‌وگو پاسخ نداد آنگاه دوباره وارد فشار حداکثری علیه ایران خواهند شد.

◀ **آتیچه روییو در ارتباط با ایران اعلام کرده، نشانه‌ای برای عدم تعامل آنها با ایران نیست؟**

سخنان دو سه روز قبل روییو در ارتباط با احتمال فعال شدن مکانیزم ماشه در نوع خود جالب بود. از این نظر که گویی او دنبال آن است که اروپایی‌ها را برای فعال

مارکورویویو وزیر امور خارجه در دفاع از خود در سنا ضمن انتقاد به سیاست‌های ایران، منافذی را هم برای حل مسأله با ایران باز گذاشت

armanmeli.ir

آرمان ملی

سیاست

دره‌یین

قاسم محبعلی مطرح کرد

مدیریت مسائل با گفت‌وگو

سفیر سابق ایران در مالزی و یونان در خصوص اعلام آمادگی ایران برای مذاکره با دولت ترامپ اظهار داشت: در دنیای امروز و در روابط بین‌الملل، راه حل اختلافات میان کشورها از طریق مذاکره، به عنوان بهترین راهکار مطرح است. ایران و آمریکا سال‌هاست که با یکدیگر سر مسائل مختلف اختلافاتی دارند. در این شرایط، طبیعی است که این اختلافات در جایی باید حل و فصل شوند و این از طریق مذاکره حل خواهد شد و این آمادگی ایران می‌تواند به حل مشکلاتی که در اثر اخلافات به وجود آمده است کمک کند. قاسم محبعلی گفت: به یاد داریم که ایران به مدت هشت سال با رژیم صدام حسین در جنگ بود، اما در نهایت دو طرف در میز مذاکره نشسته و تلاش کردند تا به جای اینکه در میدان جنگ اختلافات خود را حل کنند در میز مذاکره و از طریق گفت‌وگو حل کنند. این رویکرد یک نرم بین‌المللی است و قواعد روابط بین‌الملل به حساب می‌آید و بنابراین، امری غیرطبیعی به شمار نمی‌آید. اگرچه ممکن است این اقدام دیر باشد، اما در صورت وقوع چنین امری اگر اختلافات ایران و آمریکا از طریق مذاکره حل و فصل شود و تحریم‌ها برداشته شوند، این امر به نفع منافع ملی و امنیت کشور ما خواهد بود.

◀ **تضمین؛ شوخی است**

وی در مورد تصحیح اعلام‌نامه به ترامپ با توجه به سوابقی که داشته است، تصریح کرد: باید توجه داشت که روابط بین‌الملل براساس منافع استوار است. تازمانی که منافع مشترکی ایجاد شود، طبیعتاً تضمینی وجود خواهد داشت. کشورها ابزارهای قدرت خود را دارند که شامل قدرت اقتصادی، سیاسی، نظامی و امنیتی می‌شود. لذا، روابط بین‌الملل بر پایه منافع و قدرت استوار است و اینکه بگوئیم طرفین باید تضمین‌های لازم را ارائه بدهند، یک شوخی در روابط بین‌الملل محسوب می‌شود. این کارشناس روابط بین‌الملل در این خصوص که آیا احتمال دارد آمریکا و ایران بر اساس یکسری محاسبات غلط با یکدیگر وارد جنگی تمام عیار شوند، بیان کرد: احتمال آن را نمی‌توان رد کرد. به‌ویژه که برای نخستین بار، ایران و اسرائیل به‌طور مستقیم به یکدیگر حمله کردند. اگر آقای پزشکیان توفیق پیدا نمی‌کرد که از تشدید این درگیری جلوگیری کند، ممکن بود به جنگی گسترده منجر شود. همچنان‌که مسائل خاورمیانه مستقیم‌است، ممکن است اتفاق جدیدی رخ دهد، پس احتمال بروز جنگ همواره وجود دارد، به‌ویژه در زمینه هسته‌ای. باید این دو موضوع را از طریق مذاکره حل و فصل کرد. اگر مذاکره‌ای انجام نشود، مدیریت اوضاع به‌سختی امکان‌پذیر خواهد بود. تنها از طریق گفت‌وگو و توافق می‌توان مسائل را مدیریت کرد تا به جنگ منجر نشود. این دیپلمات در سابقه وزارت خارجه در مورد تهدیدات مداوم غربی‌ها مثل فعال شدن مکانیزم ماشه و اعمال فشار حداکثری ترامپ، آن هم در شرایطی که ایران اظهار تمایل برای مذاکره کرده است، تأکید کرد: به‌طور طبیعی، یکسری سیاست‌های اعلامی وجود دارد و یکسری سیاست‌ها هم اعمالی هستند. طرفین پیش از مذاکرات ابزارهای خود را به کار می‌گیرند تا از طرف مقابل امتیاز بیشتری کسب کنند. این امر به‌خصوص برای کشورهایی نظیر اسرائیل و برخی گروه‌ها در آمریکا که به دنبال درگیری هستند، صدق می‌کند. اسرائیل تنها طرف منطقی‌ای است که از جنگ سود می‌برد. در آمریکا و یکسری اعضای دولت افرادی هستند که به دنبال جنگ و درگیری هستند، چون می‌خواهند سلاح‌شان را بفروشند و از افزایش قیمت نفت سود می‌برند، بنابراین برخی از تنش و تشنج هم می‌ترسند. این موارد طبیعی است و باید مدیریتش کرد.

◀ **روس‌ها و مصالحه**

محبعلی با اشاره به آغاز دولت دوم ترامپ در آمریکا و تأثیر آن بر روابط ایران و مسکو خواهد داشت، بیان کرد: هر طرف در مذاکرات سعی می‌کند تا برگ‌های برنده خود را روی میز بگذارد. یکی از مسائل مورد اختلاف ما با غرب، حمایت جمهوری اسلامی ایران از روسیه به ویژه در جنگ اوکراین است. از سوی دیگر، یکی از موارد اختلاف بین غرب و روسیه، حمایت تسلیحاتی روسیه از ایران و فروش تسلیحات به ایران است. بنابراین، در مذاکرات با روسیه ممکن است آنها خواسته باشند که در ازای اعطای امتیازاتی به روسیه در زمینه اوکراین، امتیازاتی از ایران دریافت کنند. همین موضوع در سوریه هم اتفاق افتاد. این موضوع مشابه تجربه اخیر روابط روسیه و غرب با اسرائیل و دیگر کشورهاست که نشان می‌دهد روس‌ها در مواقعی که لازم باشد، به خاطر منافع ملی خود مصالحه می‌کنند. وی افزود: در سوریه، روس‌ها به همین شیوه عمل کردند، اسد را به مسکو بردند و سوریه را تحویل طرف‌های دیگر دادند. در مورد عراق همین‌کار را کردند و چنین رویکردی را اتخاذ کردند. روسیه متحد یوگسلاوی هم بود اما درازای توافقی که با اروپا کردند از این سرزمین‌ها عقب‌نشینی کردند و آن‌ها را تحویل دادند. در مورد ایران هم نگرانی وجود دارد که اگر روس‌ها با آمریکایی‌ها و اروپایی‌ها در اوکراین به توافق برسند، یکی از مواردی که ممکن است مورد واگذاری قرار گیرد، روابط آن‌ها با ایران باشد. این تحلیل‌گیر روابط بین‌الملل در رابطه با پیش‌بینی خود از آینده سیاست خارجی ایران خاطر نشان کرد: قابل پیش‌بینی نیست چرا که در ایران، وزارت امور خارجه و دولت تعیین‌کننده نیستند باید تلاش کنند تا سیاست خارجی از دست نهادهای دیگر خارج شود و به‌خصوص سیاست خاورمیانه‌ای در دست وزارت خارجه باشد.

مدیریت مسائل در اختیار دولت قرار بگیرد و در این شرایط می‌شود سیاست‌ها را پیش‌بینی کرد. فعلاً باید منتظر ماند و دید تحولات به چه سمتی می‌رود.

◀ **دو سطح از مذاکره برای میانجی‌گری بین ایران و آمریکا وجود داشته است، یک بار با میانجی‌گری اعراب و یک بار هم با میانجی‌گری اروپایی‌ها مذاکره صورت گرفته است. آیا این احتمال وجود دارد که با وجود ان‌گذاری یک میانجی، ترامپ بر گفت‌وگوی مستقیم پافشاری کند؟**

احتمال اینکه آمریکا مذاکره مستقیم را بخواهد بسیار زیاد است. ممکن است برای اینکه در مرحله اول موضع طرفین مشخص شود، مذاکره غیرمستقیم جواب دهد، اما نهایتاً آمریکایی‌ها مذاکره مستقیم را می‌خواهند. به‌ویژه اینکه ترامپ دنبال آن است که خود در جریان مذاکره باشد و اگر نتیجه‌بخش بود، مذاکره با ایران را به‌عنوان دستاوردی بزرگ برای خود اعلام کند. ترامپ دنبال دو موضوع در مذاکره هسته‌ای است اول اینکه او مذاکره مستقیم را می‌خواهد و دوم اینکه اگر قرار باشد توافقی ایجاد شود، آمریکایی‌ها هم باید با ایران همکاری اقتصادی داشته باشند. بعید است که امتیاز به ایران بدهد یا چیزی را از ایران مطالبه کند اما دوباره و تنها اروپایی‌ها، روس‌ها و چینی‌ها و هندی‌ها با ایران قرارداد اقتصادی منعقد کنند. اگر در یاد داشته باشیم، در دوره اول ترامپ نیز یکی از دلایلی که او از برجام خارج شد این بود که آمریکایی‌ها در برجام خود را بازنده احساس می‌کردند. چون سود و مواهب اقتصادی برجام فقط به اروپایی‌ها و چینی‌ها رسید، به‌هر حال نمی‌توان منکر شد که آمریکا با بیش از ۸۰ میلیون نفر جمعیت، کشوری پویا و بازاری مهم و بالقوه محسوب می‌شود.

◀ **ترامپ چه زمانی که رئیس‌جمهور بوده و چه در دوران چهار سال قبل در کشورها حاشیه خلیج فارس سرمایه‌گذاری شخصی کرده و این سرمایه‌گذاری‌ها باعث نزدیکی آمریکایی‌ها و اعراب شده است. آیا ممکن است ترامپ دنبال نفع شخصی در معامله با تهران باشد؟**

ایران امروز با ایران ۲۰۱۵ متفاوت است. از جهت‌هایی ایران رشد کرده، اما از منظر اقتصادی تورم در ایران بالاست و قیمت دلار سر به فلک کشیده است. دلار به ۸۴ رسیده است. ایران اگر بخواهد بخشی از مشکلات خود را حل کند باید مذاکره کند تا تحریم‌هایش کم شود. البته این احتمال چندان هم دور از ذهن نیست که ممکن است ترامپ در ارتباط با سرمایه‌گذاری‌های بعد از توافق در ایران توسط رقبای خود مخالفت کند. اروپا و آمریکا و حتی چین و آمریکا اکنون در دوران ترامپ رقیب اقتصادی هستند و از این نظر ترامپ وارد مذاکره‌ای نخواهد شد که نفعی برای آمریکایی‌ها نداشته باشد. دولت ایران باید چند مسأله را برای خود از اکنون حل کند و آن اینکه اگر آمریکایی‌ها درخواست مذاکره مستقیم داشتند، آیا آمادگی دارد که مذاکره مستقیم انجام دهد؟ بنده فکر می‌کنم در مذاکره مستقیم منافع ایران بیشتر است.

اگرچه در مذاکره مستقیم دستاوردهای بیشتری را می‌توان به دست آورد و نسبت به مذاکره غیرمستقیم احتمال رسیدن به نتیجه بیشتر است، اما برای این کار باید در کشور به اجماع رسید. روشن است که در مذاکره غیر مستقیم کشورهای دیگر هم منافع خود را دنبال می‌کنند و ممکن است در مسیر گفت‌وگو اعمال نظر کنند. در نهایت باید یادآوری کرد که آمریکا جایی مذاکره نمی‌کند که منفعتی اقتصادی نداشته باشد.

در مذاکره مستقیم دستاوردهای بیشتری رامی‌توان به دست آورد و نسبت به مذاکره غیر مستقیم احتمال رسیدن به نتیجه بیشتر است

۷